

Többet vártam volna

Teremtő isten, hogy én mennyire nem bírom az **Eörsiket**! E. Mátyás megnyilvánulásai, strasbourgi vagy külügyi nyilatkozatai egyenesen fiziológiai reakciókat váltanak ki bennem: megugrik a vérnyomásom, rejtélyes pattanások ülnek ki rám, és minden létező szőrszál feláll a hátamon, ha meghallom negédes érveit. Rokont, **E. Istvánt** hozzá képest jobban elviselem, mert okosabb, eredetibb, figyelemre méltóbb, mint Mátyás. A szellemi fegyverzet mindig respektust vált ki belőlem, akkor is, ha történetesen ellenem vagy enyéim ellen irányul. Ebből a szempontból – de csak ebből – javíthatatlan demokrata vagyok: nem azt nézem, ki mondja, csak azt, hogy állnak-e az érvei, becsületes-e a logikája.

Ezért aztán rezignáltan kényszerülök megállapítani, hogy az **Eörsik** szellemi csodafegyverének, a legendásan nagyeszű **E. I.**-nek a napokban sikerült alulmúlnia önmagát, amikor a Népszabadságban közzétette *Univerzális alkalmatlanság* című írását. Nem tudom, tervezi-e a nagy író megjelentetni az „**Eörsi István** gondolatainak aranyalbuma” című díszkötetet, de ha igen, javaslom: a fentebb említett opuszt ne rakja bele, mert nagy bajok vannak a logikájával. A nevezett cikkben ugyanis arról próbálja meggyőzni olvasóit – a Kondor Katalin személye körül kialakult sárdobálás kapcsán –, hogy a magyar társadalom immár „*univerzálisan alkalmatlanná vált arra, hogy kidolgozzon vagy akárcsak elviseljen egy olyan értékhierarchiát, amely múltunkat és jelenünket egységes szempontból ítéli meg*”. Szerinte egyedül és kizárólag néhány SZDSZ-es képviselő szorgalmazza a titkosszolgálati dokumentumok korlátozás nélküli kutathatóságát. Azzal most külön nem foglalkoznék, hogy 1994 és 98 között, amikor szabad demokrata vezetési volt a belügy, ugyanúgy zároltak voltak az irattárak, mint most, azzal sem, hogy éppen Kuncze miniszterkedése alatt „veszett el” az SZDSZ-es Szalay Gyula képviselő úr III/III-as múltját dokumentáló iratdosszié, most csak az *univerzális alkalmatlanság* témakörét szeretném egy kicsit körbejárni. Ugyanis nagyon ismerős a felvetés, amely pontosan egykorú magával a rendszerváltozással.

Jól emlékszem az Antall-éra sajtójára, amely teli volt azzal az álkérdéssel, hogy ki volt kollaboráns a kommunizmus alatt, ki nem? Ezek voltak azok az idők, amikor a kollaboránssággal megvádolt vadász és vizsgálja azzal érveltek, hogy a nyuszi is sáros: ő is ott volt a vadászatán, részt vett benne, először lapult a fűben, aztán menekült, majd zsákmánnyá vált, vagyis eljátszotta a reá kirótt szerepet, tehát társutas. Véggöveztetés: ha a nyuszt nem marasztalják el a vadászatért, akkor a vadászt sem lehet. Ez volt akkor a demokratikus jogállamiság alapelve. Ezt az odakozmásodott logikát melegítette fel **Eörsi István** népszabizs cikke, amelyről – ő, az emberi mélytudat ösvényei kifürkészhetetlenek – egy 1985-ös szamizdat kiadású **Eörsi**-darab, *Az utolsó szó jogán* jutott az eszembe. Lukács Györgyről, a drága mesterről szól, aki valahonnan a mennyek magasából ezt üzeni szeretett tanítványának: „*Alighanem a kísérlet, ami 1917-ben kezdődött, kudarcot vallott, és az egészet majd máskor és máshol kell elkezdeni.*” Nem valami megnyugtató, már csak azért sem, mert amorf sejtésem van arról, hogy már el is kezdték a második nekifutást, csak hogy most nem a munkásosztály nemzetközi összefogásának, hanem Európai Uniónak nevezik. Félek, hogy Lukács máskorja most van, másholja pedig éppen itt. És félek, hogy ezen második nekifutás nagy apostolai éppen az **Eörsik**, közöttük is a legkiválóbb: **E. I.** Lukács elvtárs büszke lehet odafenn: ő aztán igazán nincsen elfelejtve, és amíg az Európai Unió új alkotmányában

nyomelem szinten sincsen benne Krisztus, ő annál inkább jelen van.

Eörsi tehát ahelyett, hogy rámutatna, mi a jó, mi a rossz, merre van a fent, merre a lent, ki a gonosz és ki az ártatlan, vendégül hívja a káoszt, amelynek lényegéből adódik, hogy semmit sem kell vagy lehet néven nevezni benne. Közli olvasóival, hogy ez az egész rohadt Magyarország, úgy ahogy van, tokkal-vonóval az *univerzális alkalmatlanság* állapotába került, köznyelviileg szólva totálkáros, ezért meg sem érdemes próbálni a rendcsinálást. Omoljon csak össze az egész („a múltat végképp eltörölni!”), aztán majd új alapokról elkezdene egy új rendet építeni. Márminthogy ők, az **Eörsiek** és barátaik. Az új rendben persze nekünk is lesz rendelt szerepünk, miként a nyuszinak is volt a kollektív vadászatban. 1993. december 17-én a német közszolgálati ZDF televízióban ezeket mondta **Eörsi**: „*Nem lehet kétség afelől, hogy Göncz Árpádot kifütyülték, és a fasiszta csőcselék megakadályozta őt abban, hogy beszédet mondjon. ...A kommunisták legnagyobb bűne..., hogy ha nem is testileg, de szellemileg nem tudták kiűzni ezt a söpredéket. Politikájuk nagyon rossz és ártalmatlan volt a jobboldallal szemben, mert ezek a jobboldali figurák most bántatlanul, mintha mi sem történt volna, felébredhettek 40 éves Csipkerózsika-álmukból.*”

Eörsi István olyan ember, akitől félni kell. Bennem, a konzervatívban, félelmet váltanak ki eszméi. Egy néhány évvel ezelőtti cikkében például arra buzdított, hogy „*erkölcsi lepratelepre zárják ki*” a tőle és tőlük eltérően gondolkodókat. Mi ez, ha nem megfélemlítés? Mi ez, ha nem fenyegetés? (S hogy ezt imádott demokráciája védelmében teszi, az az ő külön szexszepilje.)

E militáns demokrata egy 1998-as írásában elárulta nekünk, hogy anyai nagyapja Engelsről **Eörsire** magyarította nevét, egy ugyancsak '98-ban megjelent könyvében pedig azzal henceg, hogy felmenőinek egy bizonyos pozsonyi ága révén nagy valószínűséggel Marxszal is kapcsolódó rokoni szálai vannak. Nem mondhatnám, hogy nagyon meglep a dolog. Ha mondjuk Pascallal vagy Chesteronnal mutatott volna ki rokonságot, jobban elámultam volna. Még azt sem mondom, hogy imponál nekem ez az állítólagos rokonság, hihetetlenül közömbös számomra, hogy az **Eörsik** kiknek a génjeit hordozzák magukban. Mégis kénytelen vagyok megjegyezni, innen, a magam helyzetéből, fényévnnyi távolságra mindentől és mindenkitől, aminek és akinek köze van a marxizmushoz, hogy az efféle pedigre mellett azért bizonyos fokú intellektuális becsületességet elvárhatnánk **E. I.**-től.

Marx–Engels–**Eörsi** vagy Mittudoménmilyen **Istvánnak** ugyanis nem illő ostobábbnak feltüntetni magát valós állapotánál. Ha valakinek, neki, aki a marxi dialektikát kromoszomális alapon is birtokolja, látnia illene, hogy ha valóban *univerzális alkalmatlanság* van ebben az országban, az őmiattuk van: az ő alkalmatlanságuk mondatott ki ebben a verdiktben. Ők, Engels és Marx utódai azok, a balliberalizmus az, amely végighaladokolta a XX. századot, és a jelek szerint kezdi átagonizálni a XXI.-et is, nem törődve ezen túlélési kísérlet semmi következményével. Ha velük hal az ország, hát haljon. Sőt, hogy könnyebb legyen haláltusájuk, erőtlenebb ellenállásuk, elhitetjük velük, hogy az univerzális alkalmatlanság állapotába taszították magukat, és most azt eszik, amit főztek. Ez az eljárás nemcsak becsstelen, gyáva is.

Csalódást okozott, **Eörsi** úr. Ennél azért többet várnék még egy Marx-származéktól is.

u Szócs Zoltán

ny. Vélemény Eörsi István eszméiről.